



ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„Полицијски гласник“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Преплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге преплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I., благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за начелника друге класе среза посаво-тамнавског Љубомира Вуловића, начелника среског у оставци.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 16. фебруара 1906. године у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Никола Матијевић, начелник треће класе среза посаво-тамнавског, на основу § 70. закона о чиновницима грађанског реда, — стави у пензију, која му по годинама службе припада.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 16. фебруара 1906. године у Београду.

РАСПИС

Свима окружним начелствима и Управи града Београда

Поводом досадање неједнаке праксе о односу између окружног начелника и Управника града Београда с једне стране и страних консула дотичних окружних вароши с друге стране, нашао сам за потребно издати Начелству — Управи о томе ово упуство:

1.) Кад новонаименовани начелник или управник буде приспео у место свога службеног опредељења и буде дужност примио, дужан је службеним циркуларом известити консулате свију страних држава, које имају своје консуле у месту његовог службовања, о свом наименовању за окружног начелника или управника, као и да је дужност примио;

2.) По овоме окружни начелник или управник има да очекује посету консула. Кад окружни начелник, односно управник, прими посету, он је враћа консулу по могућству истог дана или у што краћем року;

3.) Кад који од страних консула буде наименован у месту опредељења окружног начелника и управника и своју дужност примио, окружни начелник, односно управник, оче-

киваће посету консула, па му је, кад буде учињена, вратити или одмах или у што краћем року.

Препоручујем окружним Начелницима и Управнику града Београда, да се ових упустава у будуће придржавају и по њима управљају

ПБр. 2439

13. фебруара 1907. год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела,
Стој. М. Протић с. р.

СТРУЧНИ ДЕО

ДОКАЗ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

(НАСТАВАК)

Овакав доказани систем вредео је с малим изменама све до половине осамнаестог столећа. Законци су доносили одредбе, које одређују снагу сваком доказу и оптужени се могао осудити на казну само ако постоји потпун доказ по закону. Ако је добијен само полудоказ, то је досуђивана и половина казне: пола доказа — пола казне, казна за *недоказано* кривично дело; отуда и практична примена поделе доказа на потпун и непотпун. — Касније је за случај, кад није дат потпун доказ, било допуштено још једно ново доказно средство, за које римски рационали доказни систем није знао. То је била *заклетва*. Њоме се могао послужити оптужени само у случају, кад противу њега није било потпуног доказа; али се њоме могли одбранити само угледнији људи и за мања кривична дела; у противном оптужени је добијао половину казне. Из тога, што је и ово нерационално средство још по мало имало примене, види се, колико је теорија законских доказа још била несређена.

Тортура, као средство за изнуђавање признања, била је у примени све до половине осамнаестог столећа. Нечовечност овога средства била је очигледна и противу њега почели су се у велико подизати гласови просвећенијих људи, који су тражили укидање тортуре. На укидање тортуре нарочито су од утицаја били списи *Томезија*, *Соненфелса* и *Бекарије*, који су

тражили општу реформу Кривичног Поступка. Инквизиторски Поступак са свима својим институцијама био је толико не-свосан, да се морало приступити неком поправљању. То буде и учињено укидањем тортуре у току друге половине осамнаестог столећа. Укидању је нарочито допринело још и то, што се била увидела апсурдност суђења вештицама, у којим се случајевима она најрадије употребљавала.

Ма да је тортурa била укинута, признање је ипак сматрано као *regina probationum*, и држало се да држава и даље има права да изнуди признање. Истина, ово више није вршено тортуром, али су на њено место дошле казне за лаж и непослушност (батине и пост). Муцање или лаж сматрали су се као непослушност, и под маском казне за такву непослушност крило се изнуђавање признања тешким затвором или батинама. У добијању признања огледала се вештина иследника; он се, да би дошао до признања, служио капциозним питањима; гледао је да оптуженог збуну двосмисленим питањима, или је пред њега изненада износио ствари или лица и на тај начин хтео да га доведе у раздражено стање, услед кога оптужени малаксава и даје очекивано признање.

Укидањем тортуре индиције су добиле већу доказну вредност. Докле се раније на основу њих могла употребити само тортурa, дотле се после укидања ове индицијама могао добити потпун саставни доказ. Тек је сад иследник и судија гледао, да на све могуће начине дође до посредних основа подозрења, па макар и удаљенијих, само да би могао саставити потпун доказ по закону за осуду оптуженог. Стога је укидањем тортуре извршена важна промена у доказном поступку, и од тада се датира нова фаза инквизиторског поступка.

Законодавства друге половине осамнаестогa столећа, поред признања и сведочења сведока, увеле као доказ и саставни доказ по основима подозрења. Теорија принудних законских доказа, и то *позитивна*, била је у ово време дошла до највеће своје примене. — Ова је теорија вредела у Француској све до Револуције, која је из основа променила и цео Кривични Поступак, па с њиме и доказну теорију. Међутим законодавства појединих немачких држава, као и аустријска, не само да и даље задржавају теорију законских принудних доказа, него је још и нарочито обрађују све до половине прошлогa столећа, а нека, као аустријско, још и даље.

После укидања тортуре доношени су у Немачкој и Аустрији нови законици о Кривичном Поступку, одвојени од казнених законика. Први такав законик био је Кривични Поступак Јосифа II од 1788 год. Тортурa је овим закоником забрањена, а заведен је доказ по основима подозрења. Доказна теорија је *позитивна*.

Аустријски Кривични Поступак од 1703 поставља међутим *негативну* доказну теорију, што се јасно види из § 414. Доказ по основима подозрења не само да је заведен, већ се на основу њега може изрећи редовна казна, изузев смртне казне и казне доживотног лишења слободе. Ако није било у ком случају довољно основа подозрења за образовање саставног доказа, то се противу оптуженог могла употребити каква полицијска мера, али никако *изванредна* или *полуказна*.

Пруски Кривични Поступак од 11 децембра 1805 усвојио је, као год и *Јозефина*, *позитивну* доказну теорију. Само овај закон није никако допуштао осуду на редовну казну саставним доказом, већ само на ванредну. Сем тога смртна казна се могла изрећи само на основу признања, а ако овога нема, онда на основу других доказа само онда, ако су две трећине судског колегијума сагласни да је други доказ довољан и потпун.

Баварски Казнени Законик и Кривични Поступак од 16 маја 1813 јесте један од најбољих законика, који је у законским одредбама формулисао инквизиторски поступак после укидања тортуре. И он усваја *позитивну* законску теорију доказа с тим, што само доказом по основима подозрења не допушта изрицање смртне казне.

После овога времена настаје и у немачким државама покрет за реформом Кривичног Поступка, у коме се имала изменити и доказна теорија. Поједина законодавства уносила су у своје поступке нека нова начела, али су и даље остала при теорији законских доказа. Сав напредак у томе погледу састојао се у томе, што је од сад позитивна законска теорија замењена негативном, која је ипак савршенија и боља од прве. Тако Виртембершки Кривични Поступак од 1843 и Баденски од 1845 усвајају негативну доказну теорију. Већ се и у ово време налазе извесна немачка законодавства, која покушавају да избаце сасвим теорију законских доказа и да је замене с теоријом слободног судијског уверења. Ови су покушаји учињени све до 1848 год.

V. Реформа Кривичног Поступка

I. Прва је Француска била на европском континенту, која је раскретила с инквизиторским поступком. Ордонанса од 1670 год., донета на основу ранијих од 1498 и 1539, била је законик кривичне процедуре у Француској све до уочи Револуције 1789 год., која је инквизиторски поступак учинила јединим и редовним за целу Француску. Практични резултати инквизиторског поступка били су скроз и скроз неповољни. Последње тајности, писмености и тортуре биле су велике; оптужени је био лишен свих права и предат на милост и немилост судије — инквирента. Инквизиторски поступак значио је мучење и понижење невиног оптуженог, а велику неподобност за брзо и успешно кажњење кривца. Да овакав буде инквизиторски поступак допринела је нарочито теорија законских принудних доказа, која је у њему све до Револуције била у јеку. Подела доказа на потпуне и непотпуне, на ближе и удаљеније основе подозрења, учинила је, да је судија у свако доба могао наћи потребан број основа подозрења за осуду оптуженог, само ако га је требало осудити. За тим, услед оваке поделе доказа, осуда на потпуну и непотпуну или изванредну казну проузроковала је велику правну несигурност, услед чега је јако била уздрмана вера у правосудје.

Политичком апсолутизму овога времена потпуно је одговарао овакав поступак, по коме су оптуженом, као пасивном учеснику, одузета сва права и у политичком погледу. Крајем осамнаестогa столећа тражена је општа реформа Кривичног Поступка; списи философа убрзали су саму реформу, а нарочито је од утицаја било писање Монтескија, Бекарије и Русоа. Револуцијом од 1789 учињен је крај инквизиторском поступку, као год и многим другим установама француским. Једним декретом укинута је тортурa и *inquantum pignationis*; одмах за тим уведена је јавност и опсежно право одбране. Али је највеће реформе учинила народна уставотворна скупштина од 16—29 септембра 1789 год. На реформу Француског Кривичног Поступка од великог је утицаја био Енглески Поступак.¹⁾ Енглеска, благодарећи свом топографском положају, била је сачувана од продирања инквизиторског поступка који је већ био ушао у сва континентална законодавства. Стога је у њој увек био у снази оптужни поступак с поротом.

(наставиће се)

Д-р Бож. В. Марковић

¹⁾ A. Laborde, Cours de droit criminel, 423.

ИЗ ПРИМЕНЕ

закона о таксама са законом о накнади штете и законом о шумама.

Неједнако поступање наших полицијских власти приликом примењивања закона о таксама, закона о накнади штете учињене злонамерном паљевином и намерним противзаконим поништајем ствари као и закона о шумама, — дало нам је разлога да ове редове испишемо, надајући се, да ће они бити повод те да се незаконито и неједнако поступање избегне.

1.

Извиђање поништаја туђих ствари почиње се само на тужбу приватног тужиоца (§ 244. крив. зак.) сем случаја ако је повређени предмет јавно добро.

Према овоме, онај коме је дело поништаја ствари извршено има се обратити власти уредном тужбом и платити прописну таксу (т. бр. 231. в. зак. о таксама). Тужби је циљ да власт покрене да ислеђењем утврди какво је дело и да кривца, ако може, пронађе. Јер, ако се кривац не пронађе или пронађен не могадне платити штету учињену тим делом, ту штету тужиоцу накнадиће одговорна општина ако је дело доиста намерни противзаконим поништај ствари; у противном, ако би се извиђањем утврдило да нема дела намерног противзаконим поништаја ствари, ни тужилац нема права да тражи од општине накнаду штете.

Наше власти обично примају тужбе за оваква дела без таксе и одмах поступају по закону о накнади штете учињене злонамерном паљевином и намерним противзаконим поништајем ствари, док је то погрешно. По чл. 1. поменутог закона оштећени може тражити накнаду од одговорне општине ако се кривац не пронађе по истеку 30 дана одкад је иследна државна власт извештена о извршењу кривичнога дела, али и то онда ако је штета доиста причињена намерним противзаконим поништајем необезбеђених ствари, што се једино може извиђањем, ислеђењем утврдити, а оно се, као што смо рекли, предузима на приватну тужбу и по наплати таксе.

Тако исто погрешно је, што неке полицијске власти по тужбама оштећених не утврде претходно постојање дела (злонамерне паљевине, крађе стоке и т. д.) него одмах тужиоца упућују општинском суду на равнање по чл. 19. закона о накнади штете и многе се општине равнају и ако можда, кад би се водило редовно ислеђење, не би биле дужне давати накнаду, јер н. пр. ислеђењем се може утврдити да паљевина није злонамерна или да поништај у опште не постоји и т. д.

2.

Код средских власти врло су честе тужбе којима се тражи накнада за поништени виноград. Власти ту морају бити врло пажљиве. Ислеђењем треба утврдити, ако тужбом није јасно казано, да ли је у конкретном случају дело крађе или је намерни противзаконим поништај. Ако је

преступник почукао саднице у винограду и однео их у намери да их присвоји, да их пресади, онда би то била крађа*) а не поништај и извиђање се има предузети по званичној дужности, али ако су саднице почупане и побачане, уништене, онда је поништај и ако такса није плаћена приликом подношења тужбе са извођењем треба стати док се такса не плати (в. з. напомену код ТБр. 227. зак. о таксама).

У случају, кад је намерни поништај необезбеђених ствари, приватни тужилац има право накнаде штете од одговорне општине ако се кривац не нађе или ако нађен не буде могао штету платити; у случају, пак, да се утврди да стоји дело крађе тужилац нема права тражити накнаду штете од општине.

3.

Да би се избегло плаћање таксе а и дијурне по закону о трошковима управних власти које неке власти за извиђање кривичних дела погрешно унапред наплаћују (в. чл. 7. II. став пом. закона) грађани често намерно у тужби квалификују дело друкчије него што оно у ствари јесте. Што они то чине разумљиво је, али се не може опростити органима власти који по тим тужбама или из незнања или из нехата предузимају ислеђење не наплатив прописну таксу и онда кад се из саме тужбе види да није оно како га је тужилац назвао него друго за које се мора платити прописна такса. На пример. Наши сељаци врло често један другоме секу дрвета која су на међама између имања или секу врбаке на спрудовима, па или посечено односе или оставе на месту где је и посечено. Да не би плаћали таксу, ако посечено дрво није однесено, они се не туже за поништај ствари већ за горосечу, јер се за горосечу такса унапред не плаћа (чл. 132. зак. о таксама.) Број оваквих тужби у нашим срезевима није мали. Власти их примају и по њима раде не обзирући се ни најмање на чл. 10. закона о таксама који је одредио осетну казну за државне органе који без таксе примају у рад „писмена такси-подлежна.“

Члан 1. закона о шумама тачно је одредио шта су шуме (планине, горе, забрани), па према томе и на која се дела односи закон о шумама, и по томе члану закон о шумама не може се никако применити кад неко на уврати, у башти или дворишту, посече грм, крушку или друго дрво, или посече врбе у врбаку, него се има поступити по општем кривичном закону о поништају туђих ствари или по закону о унапређењу вођарства који је доцнији, али којим су предвиђене кривце о брању плодова и о повређивању или поништају једног дрвета (в. чл. 8. тога закона.) У сваком овом случају поништаја, ако се кривац не пронађе или пронађен не могадне платити штету учињену тим делом оштећени има право тражити накнаду штете од одговорне општине по закону о накнади штете, јер у томе закону нигде није казано да општина не ће бити дужна давати на-

кнаду ако је дело истушне природе. На супрот овоме ако је кривац дрвета посекао или однео у намери да их присвоји онда ту стоји дело крађе које се извиђа и суди по званичној дужности и оштећени нема право тражити од општине накнаду штете ако је од кривца не би могао наплатити или се он не би ни пронашао.

* * *

Буду ли се власти придржаваде тачно законских прописа многи и многи излишан посао би отпао.

Душ. Николић

РЕФОРМА КАЗНИОНИЦА У ЕНГЛЕСКОЈ

од пуковника Sir Howard Vincent-a,

У Енглеској стално напредује реформа казнионица. Од како је пре десетак година Sir Evelyn Kuggles — Brise наименован за шефа свију управа казних завода, његов рад је стално био упућен на мудру поправку казних завода у корист осуђеника*) како за време издржања казне, тако и по њихову отпусту.

Многе промене предузете су у таквој тишини, да су о њима шира публика, па и сам парламент, дознали тек онда, пошто су оне већ биле у снази неко време и показале несумњив успех.

Енглески закони дају управним властима знатна права на самосталан рад; услед тога могло се и десити, да је административним путем било изведено класифицирање осуђеника у главном тако исто, као што је било предвиђено једним законским пројектом о робијашницама, (Penal Servitude Bill) који је у неколико сесија поднашан парламенту, али због других пројеката остао нерешен.

Када је овај законски предлог дошао једном у парламенту на дневни ред, присутни правници држали су тако дуге беседе, да је само прописано време могло учинити крај дебати. Претерано детаљне дискусије о питањима сасвим спорног значаја свакако је једна мана данашњег парламентаризма. Изгледа да је једна мудра самостална влада погодније средство за извођење социјалних рефорама, него сам парламенат, наравно под предоставком да су зајемчене личне слободе, одговорност чиновника и право контроле над приходима и издацима.

Какав је циљ имао у главном законски пројект о робијашницама? Он полази од поставке, да има две врсте осуђеника: једни, који су загазили у злочин услед њихове несрећне судбине, а сами по себи нису баш рђави нити су зликовци у души; затим други, који су, ма како их тешко кажњавали и ма како се брижљиво старали за њих, ипак тако злочиначки пре-

*) Поправке Evelyn-ове тачале су се ових двеју врста осуђеника: 1) „Convict,“ лице које је осуђено на „penal servitude“ — робију; најнижа граница ове казне износи три године и 2) „Prisoner,“ лице које је осуђено на „imprisonment“ — затвор; највиша граница ове казне износи 2 године.

*) Види одлуку опште седнице Касационог Суда од 4. VIII 900. Бр. 5851.

дистинирани, да су они права мука и сами себи и људском роду.

Са обема овим класама осуђеника мора се са свим различно поступати. На једне корисно утиче благод, настава и нада; други су пак тако окорели, да је за њих лако изгледа, на свом месту једино дугвремена и оштра казна — казна, која се на сваки начин после извесног низа година мора ублажавати таквим мерама, какве захтевају модерни хуманитет и наука.

Пре свега ове две класе морају бити потпуно одвојене једна од друге, ако се неће да слабији али бољи део подлегне оном другом.

На основи ових мисли и писац ових редака године 1887. извео је закон о проби први пут кажњених лица (Probation of First Offenders Act— условна казна), закон, под чијом је владом у Енглеској сачувано од казанага 100.000 лица, која су повредила казни закон под ублажавним околностима, а држави уштеђени трошкови на њихово издржавање за време извршења казне. Од ових 100.000 лица само су 6.000 до 8.000 пала у поврат; то значи да се поправило 90 процента, а тај је проценат у исто доба донео пореским обвезницима уштеде од 5 милиона марака. Овај су закон усвојиле скоро све 72 владе британског царства и свуда је одмах имао благотворно дејство. Свакако при том ваља поменути, да се са његовом применом не сме чинити никаква злоупотреба. На жалост овај је случај покадешно био са „Loi Bérenger“ у Француској, где је општи интерес захтевао много оштрије кажњавање сурових деликта (повреде учињене ножем „из страсти“ и т. д.)

На овоме месту пак треба дати општи преглед нових прописа. Тим новим прописима одређује се, да се лица осуђена на робију (penal servitude) одвајају у два одељења, и то у обично одељење и одељење дугвремених осуђеника.

Обично Одељење

дели се у три класе:

1. класа звезде;
2. средња класа, и
3. класа повратника.

Свака од ових трију класа мора бити потпуно одвојена једна од друге, у колико се то да извести.

Прва класа звезде састоји се из осуђеника, који су први пут осуђени на робију, који нису злочинци из навике и који нису поквареног карактера и таквих, који дају доказа да се могу поправити.

Средња класа састоји се из осуђеника:

а), који су раније већ кажњавани, али не због каквог тешког и опасног злочина;

б), који нису раније кажњавани, али се због њиховог карактера и ранијег живота сматрају, да нису још дозрели за класу звезде;

в), који су првобитно били у класи звезде, али су се тамо ружно владали или рђаво утицали на своје другове.

Класа повратника састоји се:

а), из осуђеника, који су уклоњени из средње класе због њихова рђава утицаја на своје другове;

б), из лица, која су већ осуђивана робијом и чији ранији живот даје доказа о упорној сталности у вршењу злочина;

в), из оних осуђеника, који су привремено били отпуштени, али су морали бити поново подвргнути казни због повреде прописа о месечном пријављивању, због нејављања промене стана или због какве нове осуде.

Класа звезде издржава појединачно затвор само 3 месеца у почетку осуде. Средња класа 6, а класа повратника 9 месеца. Могу бити заслужене и нарочите награде за рад и то зарада од 1 ливра код осуде до 3 године и од 1—10 ливра код осуде до 4 године лишења слободе.

Одељење дугвремених осуђеника.

Оно се састоји од оних, који издржавају више од 10 година робије и који су доказали да су достојни за нарочито поступање, пошто су у обичном одељењу заслужили прописан број црта (Marks, свуда погрешно названи „Markensistem“) с обзиром на њихов карактер, раније казне, владање и марљивост у заводу.

Осуђеници овога одељења носе сиво одело са плавом траком око леве руке и разнобојним портурима, које одговарају четирма категоријама.

Они обитавају у нарочитом заводу и могу нарочитом марљивошћу и добрим владањем привређивати колику хоће зараду за рад, од које један део могу сами трошити на извесне угодности, а други се део употребљује у њихову корист према нахођењу заводске Управе. Њима може бити даље допуштено, да заједно једу и да се слободно разговарају за време јела и одмора. Злоупотреба ових предовољстава или рђаво владање повлачи за собом укидање ових користи, премештање у обично одељење и дисциплинарску казну.

Поред ова два поменута одељења има још један даљи одељак, а тај је.

Одељене за одраслије малолетнике.

Оно се састоји од лица испод 21 године, која су осуђена на робију, и она се морају држати одвојено од свију осталих осуђеника.

У ређем случају, ако је малолетник испод 18 година, осуђен на робију, он се може послати у нарочит какав завод, изабран у буди ком месту, где га директор и свештеник прихваћају са нарочитом пажњом.

Ови малолетници добијају нарочиту наставу, држе им се читања и предавања, и нарочито су снабдевени добрим књигама. Даје им се посао у радионицама или какав рад на пољу, нарочито обрађивање земље. Нарочита се брига поклања и томе, да се у својим пословима тако оспособе, да и у слободи могу корисно применити прибављена знања.

Покаже ли се, да није као што треба понашање или карактер кога од ових од-

раслијих малолетника, онда се о томе случају извештава заводска комисија, која га тада може преместити у обично одељење. Не стоји ли пак овај случај, онда заводска управа благовремено пред одпуст ступа у везу са каквим приватним друштвом или добротворним заводом, да се оптуженом малолетнику нађе какав посао.

Остаје још да се помене, да је просечни број осуђених на робију износио у Енглеској и Венси у рачунској години 1904/1905. — 3192 лице, међу којима је било 166 жена; просечна дужина казне износила је нешто више од 4½ године. Однос осуђеника према укупном броју становника од 33 милиона био је за последњих 5 година 2,9 на 100.000 становника, т. ј. за 1/5 мање од односа у годинама 1855—1859 и за 1/3 мање у годинама 1775—1889.

Наравно да је за сада још одвише рано коначно предвидети, како ће се у пракси показати ови нови прописи, пошто су они од стране Министра Унутрашњих Дела потврђени тек 21. јануара 1905. год., а ступили на снагу 1. априла те године. Али они обећавају изврсан успех и у сваком случају творци ових прописа заслужују сваку хвалу за ово паметно и хумано дело.

Сви разлози говоре за то, да има наде, да ће се ова нова уредба показати не само као моћан фактор, који ће побољшати добро владање и марљивост за време извршења казне, већ ће бити и трајна благодет за наш народ тиме, што ће робијаше, којих је бројно све мање, упућивати на корисније путеве, него што је злочин.

с немачког превода,
Миљивоје Ј. Петровић.

ПОУКЕ И УПУТИ

Оцењујућа комисија за процену експроприсаног земљишта за град Београд дужна је, на захтев сопственика експроприсаног земљишта, издати решење, противу кога се, ако је незадовољан, може жалити Министру грађевина.

Актом од 7. јуна 1896. године, Никола Х. П., изјавио је, да пристаје, да му се за земљиште, које му се регулацијом Душанове и Доситијеве улице има да одузме, да у накнаду општинско земљиште, а разлику вредности земљишта да доплати или он општини, или она њему по погодби или по процени.

Пошто је одбор општински у седници од 30. августа 1900. године АБр. 6689 донео решење, да се изврши експропријација тих имања, упућен је тај предмет грађевинском одбору ради извршења процене, која је и извршена 6. новембра 1900. године, па по жалби пом. Николе поништена од стране Министра грађевина; затим је извршена нова процена 14. јуна 1901. године, па и она поништена решењем Министра грађевина. № 10087/901 г.

Пошто је поправљен ситуациони план извршена је 25. октобра 1902. године нова процена, и то овако:

I. да му се за плац у Душановој улици плати по 12 динара од 1 m² и да му се за зграде од слабог материјала плати по 10 динара од 1 m² — свега 4330.70 дин.

26. октобра 1902. године извршена је процена осталог његовог имања овако:

I. да му се за плац, који се узима за Душанову улицу плати по 12 динара од 1 m².

II. да му се за плац, који се узима за Доситијеву задњи део. Скендер-бегову и два крајка поред Скендер-бегове улице, плати по 6 динара од 1 m².

III. да му се за грађевине од мешовитог материјала плати по 25 динара од 1 m² — свега 46517.90 динара.

Од ове вредности имало је да се одбије:

1.) 1500 динара зато, што се имању жалитељевом повећава вредност овом регулацијом;

2.) 20.088 динара за два општинска плаца, која се жалитељу уступају.

Ове процене упућене су 30. новембра 1902. године одбору општинском на решење.

Молбом од 18. децембра 1903. године А. № 12382. обратио је се Милош Х. П., син пок. Николе, општинском суду, да суд изврши регулацију Душанове, Доситијеве и Скендер-бегове улице, пошто је он пристао на ове процене, а актом од 15. децембра 1904. год. № 11685. молио је, да се одреди нова комисија за процену његовог имања, пошто су цене имању измењене.

4. марта 1905. године А. № 3210. дао је пак ову изјаву:

1. да му се за земљиште, које му се има одузети за ове три улице плати по 20 динара од 1 m².

2. да му се за зграде од слабог материјала плати по 15 динара од 1 m².

3. да му се за зграде од мешовитог материјала плати по 30 динара од 1 m².

4. општинско земљиште, које би му се дало, прима по 20 динара од 1 m².

5. Разлика између суме, коју би имао да прими, и оне коју би имао да плати, да му се исплати на следећи начин: ако Управа Фондова може да прими општину за дужника на неко своје имање за суму коју он дугује Управи (а која износи око 26.000 динара), пристаје, да му општина остатак преко те суме исплати у року од године дана са 6% интереса; а ако Управа Фондова не би општину примила за свог дужника, онда да му општина исплати целу суму у року од једне године са 6% интереса.

На све ово пристао је тако, ако се то питање коначно реши до 1. јуна 1905. године. — На случај, да општина не усвоји понуђене цене и услове, изјавио је, да се изврши процена, за коју је одредио и вештаке у акту № 11685/904. год.

Одбор општински, у седници од 17. маја 1905. године, решио је, да ужи од-

бор, у који је одредио 4 одборника и председника општине, проучи овај предмет и ступи са сопствеником (понуђачем) у ближи споразум и погодбу.

После овога, сопственик Милош, 31. маја 1905. године, код општинског суда изјавио је: да пристаје да уступи општини све земљиште у Душановој улици за регулацију оних три улица по цени од 15 динара од 1 m², али под условом, да му се не уступа општински плац, у противном, ако мора тај плац да прими, одустаје од ове понуде. Остали услови важе онако, како је пре изјавио.

Одбор општински, у седници својој од 7. октобра 1905. године А. № 12652, решио је да се, за регулацију Душанове, Доситијеве и Скендер-бегове улице, експроприше имање понуђача Милоша у истим улицама, према проценама од 25. октобра и 26. октобра 1902. год., и да му се за исто исплати свега 29.250.60 динара, и да му се уступе два општинска плаца у вредности 20.088 динара.

Ово решење одбора општине београдске одобрио је својим решењем од 8. јануара 1906. године П. № 32150/905. године Министар Унутрашњих Дела, на основу чл. 142. и 152. закона о општинама.

Противу овог решења, Милош је изјавио жалбу Државном Савету, и у њој навео, да решење Министрово не одговара закону, па је молио да Савет то решење поништи.

Државни Савет нашао је, да ожалбено решење Министрово не одговара закону из ових разлога:

По чл. 28. грађевинског закона за град Београд, одузимање земљишта за просецање нових и проширење постојећих улица врши се по закону о експропријацији од 15. марта 1866. године, са том само изменом, што по два процениоца бира грађевински одбор и сопственик земљишта, а ова четири процениоца бирају петог за председника.

По свршеној процени, оцењујућа комисија по чл. 21. измена и допуна од 17. јануара 1896. године поменутог закона, издаје на захтев имаоца решење о учињеној процени, против кога се, по чл. 22. истих измена и допуна, незадовољна страна може жалити Министру грађевина, у року од 15 дана, од дана пријема решења.

Из акта овог предмета не види се, да је жалиоцу Милошу издато решење оцењивачке комисије, те с тога ни одбор општине београдске као ненадлежан није могао издавати жалиоцу решење од 7. октобра 1905. године № 12652., о извршеној процени. Исти његово решење може по закону да замени решење оцењивачке комисије.

Према овоме, Министар, као надзорна власт над општином београдском, по чл. 142. и 152. закона о општинама, није имао законског ослонаца, што је одобрио поменуто одборско решење, него је требало, да га упути, да жалиоцу саопшти, да тражи решење оцењивачке комисије, па да се, ако хоће, против процене жали Министру грађевина, којом би приликом Министар ценио, да ли је решење о процени извршено или не, као што одбор тврди,

или ако нађе да није извршено, онда да ли је на закону основано или не и да ли се процена вољом странака може мењати.

С тога је Државни Савет, на основу чл. 170. закона о општинама, решењем својим од 3. фебруара 1907. год. № 750. поништио ожалбено решење Министрово.

М. В.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

Суд општине радаљске, актом својим од 19. јануара ове год. Бр. 56 пита:

»Моли се уредништво за објашњење: јесу ли општински судови дужни, да по званичној дужности извршују своје пресуде, изречене по грађанским споровима, одмах чим извршне постану, или ће се то чинити само онда, кад сам поверилац средством обезбеђења или на који други начин буде тражио наплату. Управо, хоће ли се повериоцу оставити да независно од суда тражи начин наплате од дужника?»

— На ово питање одговарамо:

По § 13. и 24. грађ. суд. поступка на општинским судовима лежи дужност, да своје пресуде, чим постану извршне, сами и извршују, у року тамо предвиђеном.

Према томе не треба чекати, да поверилац нарочито подноси пресуду и тражи њено извршење на овај или онај начин.

Пресуда се неће извршивати по службеној дужности само онда, ако поверилац то нарочито буде захтевао и одустане од извршења.

На случај, да се пресуда не може извршити из покретности, која је у првом реду предмет извршења, узмеће се у попис непокретно имање, и послати надлежној полицијској власти на извршење.

II.

Суд општине дучинске актом својим од 31. јануара ове год. Бр. 173 пита:

»Између ово општинског суда и управитеља овлашће школе постоји неспоразум у томе: да ли је општински суд по рангу старије и више надлежство него ли школска управа, те да се према томе у административним пословима употреби и тон писања, јер општински суд добија од оvd. управитеља толике акте, у којима он, употребљава изразе наређујуће, као да је он нека надзорна и претпостављена власт.

Да не би дошло до сукоба, јер се учитељ не осврће на опомене овога суда да се он изражава према општинском суду као вишем и старијем надлештву онако како приличи, него и даље наређује, моли се уредништво да објасни какав је међусобни одношај управитеља основних школа и општинских судова?»

— На ово питање одговарамо:

Истина, ни законом о општинама ни законом о народним школама није нарочито одређено, какав ранг имају општински судови и управитељи народних школа

у међусобним одношајима, али је за жаљење да је и то могло бити повод једноме сукобу између општине и управитеља, односно учитеља.

Да осетљивост представника и једне и друге власти није била тако велика, онда би се нашло начина и пута, да се сукоб избегне. Довољно би било да *послове службе издигну изнад свега*, па би се узајамношћу и предусретљивошћу нашао и тон писања.

Али, кад већ то није могло бити, онда а с обзиром на задатке, који су управитељима народних школа стављени у дужност чл. 67. зак. о народним школама, а председницима општина опет чл. 55. 56. и 57. поменутога закона, уредништво налази, да су општински судови и управитељи народних школа, односно учитељи кад су сами, на равној ноzi, и да према томе, кад један другогме пишу, не могу употребити изразе: „наређујем или наређује се“, него „молим“ и „моли се“ и т. д.

III.

Суд општине прокопо-кутинске, актом својим од 29. јануара ове године пита:

„После извршеног пописа земљишта од 1884. год. у пописним књигама „Б“, наступиле су разне промене у имању између појединаца услед продаје, трампе, деобе и т. д. те је тако, ова књига, после извесних година, већ била несигуран основ за правилно разрезивање пореза на земљиште.

То је дало повода г. Министру, те је једним својим расписом наредио, да се пренос земљишта, са једнога лица на друго, може вршити по књизи „Б“ и ако тавија није издата.

У таквим случајевима продавац и купца морају предстати општинском суду и изјавити: да је извесно земљиште прешло од једнога на другога.

Многи судови наплаћују на ова саслушања таксу од 0.50 дин. само од продавца, а многи и од њега и од купца.

Да би у наплати ове таксе било једнообразности моли се уредништво за обавештење: треба ли исту наплаћивати само од продавца или и од њега и од купца? —

— На ово питање одговарамо:

Као што је објашњено и у бр. 18. Полицијског Гласника за годину 1905. општински судови, према чл. 25. правила за извршење закона о таксама од 3. маја 1897. год. Пр.Бр. 10442. наплаћују само ону таксу, која је предвиђена тачком 98. таксене тарије или којим другим специјалним законом, и никакву другу таксу.

Према томе, за саслушања о преносима имања, која се врше код општинских судова према распису г. Министра финансија од 29. марта 1897. год. Пр.Бр. 7702. не треба наплаћивати никакву таксу ни од купца ни од продавца.

IV.

Суд општине височке, актом својим од 22. јануара ове год. Бр. 110. пита:

„По чл. 56. закона о народним школама прописано је, да школски одбор из

своје средине бира једно стручно лице за благајника школског и одбор је тако и урадио.

Актом окружног школског одбора наређује се, да благајник мора бити из оне општине у којој је школска зграда.

Пита се уредништво: је ли акт окружног школског одбора противан одредби чл. 56. поменутога закона, и има ли и по ком закону право окружни школски одбор да овакве наредбе издаје и меша се у рад школског одбора, па чак и његове одлуке задржава од извршења, ма да су оне основане на закону.“

— На ово питање одговарамо:

По чл. 56. закона о народним школама, благајника школског одбора бира сам одбор из своје средине.

Како по члану 55. поменутог закона чланови одбора могу бити и грађани оних села, која састављају школску општину, ма да школска зграда постоји на другом месту, а међутим законом није нарочито предвиђено, да благајник мора бити из места у коме је школа, као што је то предвиђено за председника, онда и избор благајника не мора увек пасти на лица, која су из места у коме је школа.

Према овоме излази, да је месни школски одбор независан у избору благајника, па да, по томе, и захтев окружног школског одбора није у сагласности са поменутиим законским наређењима.

Али како је окружни школски одбор могао овај захтев поставити само у што јачем интересу школе, јер се зна да су потребе школске и големе и честе, па је велика незгода кад је благајник из другог места, нарочито ако је ово много удаљено, онда је одбор могао и требао да усвоји предлог окр. школског одбора и да замени благајника.

Ако би он, опет, нашао нарочита разлога, да овај предлог никако не прими, нека се обрати са жалбом г. Министру просвете и црквених послова, који води надзор над школама, па ће његова одлука бити пресудна за оба одбора.

Дотле, међутим, треба учинити све што треба, да школа не осети никаквих незгода и уштрба због овога сукоба.

V.

Суд општине гостиљске, актом својим од 15. јануара ове год. Бр. 25 пита:

1. „Може ли бити изабран за председника један задругар, чија задруга плаћа непосредног пореза преко 25 динара, кад он сам није старешина задруге, него се имање води на старијег задругара, и може ли старији задругар пренети имање на овог млађег, и

2. Може ли бити изабран за одборника један задругар, кад се имање води на име старијег, кад цела задруга плаћа преко 15 дин. пореза, и може ли се и овде извршити пренос имања и пореза са старијег на млађег задругара?“

— На ово питање одговарамо:

1. По чл. 105. закона о општинама, за председника може бити изабран онај, који може бити одборник, уз тај још услов,

да плаћа на име непосредног пореза најмање 30 динара годишње.

По члану, пак, 71. поменутога закона, за одборника може бити изабран сваки онај, који има право гласа на збору.

Према томе, кад задругари, по ставу другом члана 30. овога закона, имају право бирања без обзира на то, колику порезу плаћају, онда они могу бити и избрани, за председника, ако њихова задруга плаћа преко 30 динара непосредног пореза, и

2. Ово што је у одговору по 1. речено важи и за одборнике, само што се за њихову задругу тражи да плаћа 15 динара непосредног пореза.

И у једном и у другом случају могу старешине задруга, на чије се име води имање по књизи „Б“ и пореско задужење по распоредима, били они задуживани личним порезом или не, пренети имање и плаћање пореза на млађе задругаре у смислу расписа г. Министра финансија од 29. марта 1897. год. Пр.Бр. 7702, ма да за то нема потребе, пошто овакав задругар однос не крши права млађих задругара да могу бити бирани.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Из суда општине мелничке, среза млавског, изгубљен је један општински печат за восак, од месинга с натписом наоколо „Суд општине мелничке“ а у средини грб. Скреће се пажња свима полицијским и општинским властима да овај печат потраже и у случају проналаска о томе известе начелника среза млавског с позивом на акт Бр. 2062.

Никола Ђорђевић, скитачки циганин, има да издржи једну годину полицијског надзора, који му се рачуна од 2. новембра 1906. год. кога је дана са осуде пуштен. Како се Николи не зна место пребивања то се обраћа пажња свима властима, у чијем се подручју налази Никола, да га подвргну издржавању надзора.

ПОТЕРЕ

Тодор Чешљаревић, обућар из Ниша, ноћу између 18. и 19. ов. м-ца побегло је из притвора нишког првостепеног суда, у коме је био због прављења лажног повца. Тодор је стар 32 год., средњег раста, црномањаст, просед, бркова ошишаних, прих очију, има велике веђе, одело има на себи од приог шевијота, а на глави при штофани шешир. Нека га све полицијске и општинске власти живо потраже и у случају проналаска стражарно спроведу нишком првостепеном суду с позивом на акт Бр. 3491.

Стојадин Л. Стевановић, земљод. из Врбова, среза пчињског, однео је 18. ов. м-ца, насипно Љубицу кћер Стојана Станковића, земљоделца из Богосшевца, у намери да са њом ваобрачно живи, и до сада се није могао пронаћи.

Стојадин је стар 36 година, средњег раста, косе и браде смеђе, очију граорастих, у одећу сукошеном, а Љубица је стара 17 година, средњег раста, лица правилног, има један младеж на горњој трепавици левог ока. Нека све полицијске и општинске власти потраже Стојадина и Љубицу и у случају проналаска спроведу их начелнику среза пчињског с позивом на дешу Бр. 3062.

Петар Чоловић, опасан крадљивац, који је пресудом ваљевског првостепеног суда Бр. 23400/1906. год. осуђен на пет година затвора,

Марковића, бив. келнера иначе скитницу, и ако се он био пријавио под лажним именом, те је одмах за њим наређена потера, којом се није дошло ни до каквог резултата, јер је он одмах по извршеним крађама умакао из Београда. Такође и расписи упућени за њим по унутрашњости остали су без успеха.

Држећи, да је се на њега и ове крађе заборавао, он пред Божић дође опет у Београд, и ма да је се од полиције крио ипак га њена два цивилна органа примете једном на улици и поћу за њим да га власти приведу.

судом варошког суда бр. 32183. као малолетник осуђен на шест месеци затвора.

Сем тога више је пута полицијски кажњаван због мањих крађа и скитње, јер је перадо хтео ма што часно радити.

Скитајући прошле године, кад је био у бегству, по Србији, може бити да је још где учинио какво кривично дело, у ком би случају требало известити Управу града Београда.

Ж. Л.

УХВАЋЕН

Стојадин — Тина Вучковић, обућар из Параћина, чију смо потерницу извели у прошлом броју листа, ухваћен је.

УТВРЂЕН ИДЕНТИТЕТ

У 5. броју листа извели смо слику коцкара „Товрљана“, који је већ неколико година живео под лажним именом „Милан Лазаревић“. Поводом публикавања његове фотографије и биографије начелник среза жичког значно је известио Управу града Београда, да је „Товрљану“ право име Танаско Радојковић, да је родом из Краљева и да га војне власти траже због одслужења рока у кадру. Пошто је све ово утврђено и с друге стране а и признањем „Товрљановим“ то га је Управа града Београда спровела надлежној команди на одслужење рока.

НАЗНАЊЕ

Комилети „Полицијског Гласника“ за 1905. и 1906. год. могу се добити у уредништву по цену од 20



због више крађа, побегао је из пожаревачког казненог завода још 29. јуна 1906. године и до данас се није могао пронаћи. Родом је из Ариља, стар 25 год., средњег је раста, косе, очију и обрва црних, бркова малих и смеђих. Позивају се све полицијске и општинске власти, да одбеглог Петра у својим домаћима најживље потраже, и пронађеног спроведу Управи пожаревачког казненог завода с позивом на акт Бр. 150/1907. год.

Но чим су ови к њему пошли, он је нагао у бегство и после пола сата јурења по дорћолским улицама они га ипак ухвате и спроведу најближем кварту.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Августа месеца прошле године одседа су била у хотел „Лондону“, овде у Београду, два учитеља и становали заједно у једној соби.

Једне ноћи у њихову собу дође на преноћиште још један путник, који се представио као Милован Марић, трговачки помоћник.

Када су се учитељи сутра дан пробудили, а устајали су рано, овога није било у соби. Чим су се дохватили својих панталона, видели су да им нема повчанника, у којима је код једнога било око 100 дин., а код другог девет наполеондора.

По томе што је тај трећи гост тако рано отишао и што се никоме није јавио нити за преноћиште платио било је јасно, да је он извршио ове крађе.

Учитељи су пријавили случај полицији и попису она је у крадљивцу познала Милана



Кад је узет на кривични испит и кад је видео шта све стоји противу њега, он је и сам признао кривицу, те је и по том стављен под кривичну истрагу и у притвор.

Милан је и раније, 1903. године, извршио опасну крађу Лишанину и Бешевићу, оvd, бакалима на Краљевом тргу и за то је дело пре-

динара за једну годину, у елегантном тврдом повезу. Новац треба слати благајни Министарства Унутр. Дела.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА